

ESSENCE AND SIGNIFICANCE OF THE CHRISTIAN FAITH IN THE MODERN WORLD

Ivan Valkov

Kiev Theological Seminary, BIC GCB, Kiev, Ukraine
i.i.valkov@abv.bg

Abstract: *The author offers a discursive analysis of the New Testament faith, based on the biblical definition of it (Heb. 11) and the realization in life of the Old Testament patriarch Abraham, a model of faith in the three monotheistic religions. The author's choice fell to Abraham because of the similarity in God's guidance to him in the Old Testament and to the images in the New Testament. This leads to theological conclusions about what the biblically based Christian faith should be today. In the theological-ethical analysis of the successive stages in the stepwise development of the faith, visualized in the author's diagram, the correct definition, meaning and influence of each stage in the real life of the modern Christian stand out. The theoretical aspect of the research uses methods of systematic theology, biblical hermeneutics, exegesis, as well as scientific research on the concept of "faith" (Vl. Sveshnikov, K. Barth, Al. Men, Vl. Solovov, D. Kirov etc.). The practical aspect of the study is based on the spiritual experience of Abraham, the historical experience of the Church, as well as the personal experience of the author - theologian and clinical psychologist. This text aims to inspire Christians to overcome daily trials by boldly climbing the steps of faith, which also elevates Abraham to the true glory God has given him. God's promise is that trials will never exceed the power of the one who has been tested.*

Keywords: Faith; Christianity

СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ НА ХРИСТИЯНСКАТА ВЯРА В СЪВРЕМЕННИЯ СВЯТ

Иван Вълков

Киевская Богословская Семинария БНЦ ЕХБ, Киев, Украина

Резюме: Авторът предлага дискурсивен анализ на новозаветната вяра, основан на библейското определение за нея (Евр. 11 гл.) и реализацията в живота на старозаветния патриарх Авраам, образец на вярата в трите монотеистични религии. Изборът на автора пада на Авраам поради сходството в Божието водителство към него в Стария завет и към образите в Новия завет. Оттук се правят богословски изводи за това каква следва да бъде библейски основаната християнска вяра днес. При направения богословско-етичен анализ на последователните етапи в

стъпаловидното развитие на вярата, визуализирани в авторска диаграма, се открояват правилното дефиниране, значение и влияние на всеки етап в реалния живот на съвременния християнин. *Теоретичният аспект на изследването* ползва методи на систематичното богословие, библейската херменевтика, екзегетиката, както и научни изследвания на понятието "вяра" (Вл. Свещников, К. Барт, Ал. Мен, Вл. Соловьев, Д. Киров и др.). *Практическият аспект на изследването* се основава върху духовния опит на Авраам, историческият опит на Църквата, както и личния опит на автора – богослов и клиничен психолог. Този текст цели да вдъхнови християните да преодоляват ежедневните изпитания чрез дръзновено изкачване по стъпалата на вярата, което издига и Авраам до истинската слава, дадена му от Бога. А Божието обещание е, че изпитанията никога няма да надвишат силата на изпитвания.

Ключови думи: вяра, християнство

В по-общ смисъл вярата може да се разглежда като културно и исторически обусловена духовно-нравствена категория. *Ното sapiens* като единствен неин субект от зората на историята се е интересувал и е изучавал същността на обекта на вярата, която е приемал или избирал за своя. Историята на християнската вяра свидетелства за наличието на богат опит в това отношение. Трябва да признаем обаче, че през последните десетилетия в християнска Европа и Америка сме свидетели на сериозна криза в прилагането на новозаветната вяра, породена от липсата на здрава основа за същата тази вяра и погрешно виждане за модела на нейното развитие. Правилното дефиниране на понятието вяра е особено важно в практическото богословие и ежедневието на християните в дигиталния свят. В опит да запълни тази липса настоящия текст, като част от задълбочено авторско изследване по темата за вярата [Вълков, Ив.] (Valkov, 2008) цели фокусиран анализ на понятието от гледна точка на богословието и психологията.

Основни източници, които ползваме в изследването, освен Библията (Bible, 2006), са анализите на понятието вяра на Вл. Свещников, К. Барт, Ал. Мен, Вл. Соловьев, Д. Киров и др. (Sveshtnikov, 2001), (Barth, 2005), (Barth, 1960), (Men, n.d.), (Solovyev, 1884), (Kirov, 2001), като използваме метода на систематичното богословие, библейската херменевтика, екзегетика, както и познания от християнската етика, и старогръцкия език. *Практическият аспект на изследването* се основава

върху духовния опит на Авраам, историческия опит на Църквата, както и личния опит на автора.

Анализът е основан на библейското определение за вяра в Посланието на апостол Павел към Евреите (11гл.) и примера за осъществяването ѝ в живота и личността на Авраам (Стар завет). Авраам е избран поради сходството в Божието водителство към него и към новозаветните християни – негови наследници по вяра. Целта е тези наследници, жители на глобалната Мрежа да бъдат мотивирани да израстват в своята вяра, да преодоляват изпитанията в живота, изпитания които според обещанието на Бога на Библията никога няма да надвишат силата им. Повлияни от потребителската култура на 21в., съвременните християни бързо желаят да станат “духовни” чрез т.нар. “дела на вяра”. Вярата сама по себе си не е гаранция, че човек ще получи непременно и веднага това, за което се моли (Евр. 11:39). Често искрената ревност и желанието за посвещение водят до немъдро следване на описаните в Библията герои на вярата с цел бързо постигане на техните резултати. Такава цел сама по себе си е добра, но не и когато се пропускат условията и реда за нейното постигане, поставени от самия Бог. Със Своя въпрос: “Когато дойде Човешкият Син, ще намери ли вяра на земята?” (Лука 18:8), Христос предрича пророчески това негативно развитие на новозаветната вяра от христоцентрична към спекулативна, “гърсеща полза”. Когато новозаветният вярващ получи вяра за спасение, той трябва да я развива, да я проявява правилно в живота си като благословено свидетелство за поколения напред.

За вярата и морала. Като социално и нравствено същество човек изгражда своето отношение към околните съобразно нравствените критерии и културата на своята среда и епоха. Гръцката античност (най-вече Платон) поставя в основата на нравственото отношение на човека към околните четири главни добродетели - благоразумие, мъжество, въздържание, справедливост. Средновековието - в лицето на светите отци на църквата Климент Александрийски, блажени Йероним и блажени Августин - добавя други три определящи добродетели: вяра, надежда и любов. Те се наричат

“богословски”, тъй като в християнски контекст (Тома Аквински) изразяват отношението на човека към Бога. Любовта е най-важната от тях, но тя наред с надеждата е основана на вярата.

Вярата е в основата на познавателния процес при човека, на неговата мисъл, действия и взаимоотношения. “Да вярваме в Бога - казва Соловьев в своето етическо съчинение - е наше нравствено задължение (Solovuev, 1920: p. 22). Нравственият аспект на вярата обаче не изчерпва нейната същност и цел. Сред традиционните християни, които вярват по принцип, че Бог съществува, има търсещи хора. Мнозина от тях се стремят да променят начина си за живот, опитват се да отстранят нравствените си грешки, но това или няма резултат, или успехът е временен. Грехът не може да бъде премахнат освен чрез Божията сила, ето защо никакви човешки старания не са способни да извършат това, което прави вярата. Тук е и основната разлика между християнството, Изтока и исляма. Нравствената ситуация не може да бъде променена чрез нравствени усилия на човека и добър морал. Мнозина искат да се приближат към Бога, но отхвърлят библейския път към Него - пътя на истинско покаяние и приемане на Христос като личен Спасител, и затова блуждаят, “всеки в своя път” (Ис. 53:6).

Библейският път към Бога и истинската вяра е покаянието. То е волеви акт, и за него е необходима вяра. Няма покаяние без вяра, а вярата без покаяние не спасява. Истинското покаяние е човешки избор, възможен само чрез Божията благодат, която дава откровение на човека и му помага през целия християнски живот. Съвременната “вяра” не търси същността, тя „сърфира“, не се гмурка, като действа на принципа: “Вярвам в собствената си вяра.” Огромната нужда от връщане към първоизточника и автентичния образец на вярата, *Sola Scriptura*, провокира автора, да систематизира натрупаните (по)знания в тази област, като изхожда от същността на християнското богословие: обективното Божие саморазкриване в Иисус Христос, възможно единствено чрез вяра и по благодат. Богословието определя вярата като свободен отклик на човека спрямо божественото откровение. Ако при разбирането за вярата се набляга най-вече върху умозаклученията, усещанията и преживяванията на човека, което е особено характерно

за съвременното либерално богословие, не се взема предвид най-важната предпоставка, а именно посветеният живот, "чисто сърце, отворени към Бога очи, детско послушание, живот в Духа и постоянно изучаване на Божието Слово" (Barth, 1960). Подобно на К. Барт и ние се противопоставяме на омаловажаването на Библията като Божие Слово, единствен авторитет и основа на християнското богословие.

За вярата и науката. Като разсъждава върху критериите за научност на даден текст, Умберто Еко стига до следните изводи, с които можем да се съгласим:

"Изследването трябва да се отнася за обект, който е познаваем и дефиниран така, че да бъде познаваем и за другите... да дефинираме обекта, означава да дефинираме условията, при които можем да говорим за него, базирайки се върху правила, които ние ще определим или които някой преди нас е съставил... Изследването трябва да каже това, което още не е казано относно неговия обект, или да погледне от друг ъгъл това, което вече е казано... трябва да бъде полезно за другите... да посочи основните материали за проверка на тезата, която защитава, както и да осигури материалите, за да могат и другите да продължат изследването." (Еко, 1999: pp. 45-49).

Настоящото изследване на новозаветната вяра изхожда от цитираните изисквания на У. Еко за научност, като при това основен извор на всички посочени и развити идеи е Библията. Писаното Божие Слово се разглежда като "текстова основа на разкрития обект на вярата" (Grenz & Oslon, n.d.: p. 67). Освен това, към принципа *Sola Scriptura* се добавя още един, задължителен за всяко богословско изследване и определен от Анселм Кентърбърийски като *Fides quarens intellectum* ("Вяра, търсеща разбиране").

Вярата има две различни измерения: емпирично (експериментално) и духовно. Науката обаче не разглежда като свой обект под каквато и да било формулировка понятия като дух и абсолютен, защото не подлежат на експериментално доказване. Научният подход и инструментариум са неприложими при търсенето на християнската

истина. В природата на човешкия разсъдък е да разделя и анализира, макар и неспособен да примири и съгласува всичко, до което стига, докато в природата на вярата е да съединява, примирява и съгласува. Християнската вяра е отношение между субект и обект – нещо, което и науката приема безусловно като основна характеристика на вярата. Според богословието обектът е Божият Син, Който не се нуждае и не подлежи на промяна – Той е образецът, към който се стреми субектът, т.е. човекът. Субектът е този, който се нуждае от промяна и подлежи на промяна. За науката обаче субектът и обектът са равностойни в това отношение – те се изменят и развиват. Науката може да даде доказателства за съществуването на Бога въз основа на фактите от природата и историята, но тя не е в състояние чрез логическия си апарат, наблюденията и експериментите, които използва, да предизвика у човека убеждение, че Бог съществува. Религиозната вяра не е удостоверяване или предположение, а пълно убеждение в истинността на това, което е дадено на човека. Александър Мен пише, че вярата идва от чуване и следователно е основана на вътрешен, духовен опит, който е коренно различен от научния експеримент. Единственият път да се задоволи потребността на човека от пряко съприкосновение с божествената реалност е откровението от Бога, а то не може да се манипулира. Мен посочва като пример случая описан в Новия завет със самарянката, която в началото чува, след това разгласява чутото и в отговор на това сънародниците ѝ казват:

“Ние вече вярваме не заради това, което ти ни каза, понеже сами чуваме и знаем, че Той е наистина Спасителят на света.” “Това е научен подход, науката не може да напредва без опит. В дадения случай опитът играе голяма роля, но това е вътрешен, духовен опит. Това е реалност, с която човек трябва да се срещне. Ако той иска да разсъждава за подобно преживяване, без да опита да се срещне с тази реалност и да се докосне до нея, тя ще му се изплъзне. Можеш да видиш Христос само със сърцето си. Научно (чисто, така да се каже, по външен път) можеш да разбереш други неща: че Той действително е съществувал, каква е била Неговата среда и т.н. Това са важни въпроси, но те са вторични за вярата.” (Мен, n.d.: p. 7)

Истината, разбираана като духовна реалност, не като философска категория, не може да бъде открита вследствие само на човешко преживяване или разсъждение, а в резултат от послушанието на човешкия разум и по Божие откровение. В Своето откровение Бог сам “проговаря” на човека и го кани да влезе в трайни взаимоотношения с Него: взаимоотношения на пълно приемане и пълно отдаване.

Ако трябва да използваме научна терминология, Исус може да бъде разгледан като “идеалния модел”, който Бог е дал на човечеството: съвършен образ, чрез който можем да познаем Бога, и образец на пълноценно общуване с Него. Този модел не подлежи на усъвършенстване, а само на подражание. Човек не може да види Христос по пътя на експеримента, т.е. с външни научни средства, а само със своето сърце. Това е правилният и единственият път за взаимоотношения с Бога.

“Вярата се проявява като вътрешна, непосредствена увереност в наличието на нещо, което душата търси, което я привлича и без приближаването и усвояването на което тя изпитва мъката на лишението, на непълнотата на живота. Това е жажда за близост, за създаване на условия за израз и изказ на насъбрани в душата чувства, мисли и пориви, свързани с обекта на търсенето, на жаждата.” (Poshev, 1976: p. 8)

При такова търсене на човешката душа обектът на вярата може да бъде само Бог. Богът на Библията е Личност и затова има лични нравствени взаимоотношения с хората. Човек започва да вярва в Бога, когато открива в Него източник на живот и сила, вижда Го като любящ баща. Като развива своята вяра субектът се променя, а това е процесът на *освещение и съ-разпятие*.

Дефиниция. Библейски основаната вяра поставя в центъра Личността и мисията на Богочовека Исус. Ако евангелското учение се отдели от нея, то би се превърнало в религиозно-нравствена система без спасителна сила. Новозаветната вяра не е светоглед, тя променя светогледа, и е пълно доверяване на Божия авторитет, сърцевината на

вътрешния живот у човека. Всичко друго е следствие. В съвременното християнство често се обърква правилната последователност. Второстепенното става основно, търсят се видимите неща, които и Сатана има власт да даде (лъжеучители, антихристи, лъжепророци, измамни знамения). Когато човек се ограничава само в земното, видимото измерение на вярата, той я разбира като изпълнение на собствените си очаквания: “да видя и да получа”. Това е спекулативна вяра, която търси ползата и в която видимото е център. Оттук произлиза едно от съвременните лъжеучения в християнството “благовестието за просперитета”, което не само лишава вярата от невидимото ѝ измерение, но и я осакатява. Човекът с такава вяра е удовлетворен, ако получава видимото тук, на земята. Причината за подобно отстъпление от здравата вяра е в изместването на центъра и възприемането на вярата като реална САМО ПРИ УСЛОВИЕ, че е видима и осъществена днес и сега. До такава вяра са стигнали вярващите от Коринт. По тази причина ап. Павел им пише: “И ако само през този живот се надяваме на Христа, ние сме най-окаяни от всички човеци” (I Кор. 15:19).

За да изясним разграничаването между истинска и спекулативна вяра (фиг. 1) ще разгледаме определението за вярата от Послание към евреите: “А вяра е жива представа на онова, за което се надяваме, и разкриване на онова, що се не вижда” (11:1, СИ). В най-използваните български преводи има някои различия. На първо място:

- “жива представа на онова” (Синодално издание)
- “даване същественост на ония неща” (Ревизирано изд., 1924)
- “твърда увереност в неща” (РИВ).

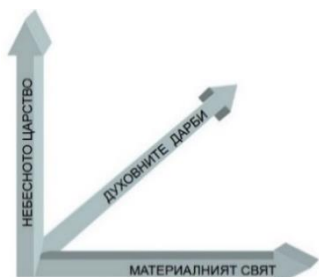
Ето и друга важна разлика:

- “разкриване на онова” (Синодално издание)
- “имаме убеждение за неща” (Ревизирано изд., 1924)
- “убеденост в неща” (РИВ).

Фиг. 1. Истинска и спекулативна вяра

Нека се обърнем и към старогръцкия текст: *Εστιν δε πιστις ἐπιζομενων υποστασις, πραγματος ελεγχος ου βλεπομεν ων*. Етимологията на даденото в Евреи определение на вярата, *υποστασις* (увереност), дава няколко значения: същност, действителност, основа, увереност, надежда, гаранция, вкл. удостоверяване в документи, свидетелстващи за притежание (Kleon, 2001: р. 828). В папирусите думата *ελεγχος* означава доказателство в съда, което подкрепя обвинението. Като използваме този превод на отделните думи, ще предложим следното определение за вярата: **вярата е действителност на нещата, които очакваме, увереност в дела, които не се виждат**. Според това тълкуване вярата не е осъществяване на човешко желание, а твърда увереност в невидимото от една страна, в неща, които могат да станат видими скоро или след време според Божията воля, но, от друга страна е и увереност в неща, които могат да се осъществят само във вечността. Следователно вярата действа в духовният свят и в материалния (вж. фиг. 2), като се развива едновременно в няколко

насоки: (1) Вяра в първоначално невидими неща, които чрез нея стават видими, (2) Вяра в духовни и невидими неща, които получаваме, преживяваме и прилагаме в живота (дарби на Духа), (3) Вяра в неща, които вярваме, че ще получим, и получаваме, но във вечността.

Фиг. 2. Действие на вярата в три посоки и две измерения: духовно и материално

Живот по плът и живот по дух. Изначалната двуизмерност на вярата обуславя разграничението между “дела на плътта” и “плодове на духа”, както и “живот по плът” и “живот по дух”. Историята на Църквата е богата с герои на вярата, чиято вяра е била благословение за редица народи. Те, както и Авраам, са полагали много труд и усилия, за да постъпват не по плът, а по дух. Вярата в спасението, в съразпятието, жертвена вяра и вяра, която въвежда в Божията слава са части от дългия процес на живота по дух (фиг. 3). Здравата вяра не е статична, тя се развива, при това стъпаловидно. Това е показано схематично като стълба, за която ползваме библейския модел на стълбата-вяра от видението на Яков и описваме детайлно в следващите страници.

Фиг. 3. От вяра към вяра (авторска схема)

Тази стълба, съединяваща земята и небето, е образ на духовната стълба, по която старозаветните патриарси Авраам, Исаак и Яков (Евр. 11:9) чрез живот на вяра и послушание се изкачват към небесната слава, но това е и пътят на всички, които Бог призовава да се приближават към Него. Бог сътворява хората, за да Го търсят, "та дано някак биха Го попипали и намерили, макар че Той не е далеч от всеки един от нас; защото в Него живеем, движим се и съществуваме" (ДА 17:27-28). Кръстът присъства в схемата като онова, което Авраам най-много иска да види - изпълненото Божие обещание.

Мъртвата вяра е под основата на тази стълба. Атеизмът е също вяра, но „вяра в нулата“, както пише Достоевски. Окултизмът от своя страна е определяна в Библията като „вяра на бесовете“, която води човека към духовна тъмнина и мрак. Вярата трябва да бъде разумна, т.е. обоснована, а не съвпадна или суеверна. Лъжливите понятия и убеждения за връзката между нещата и за отношенията между сетивния материален и свръхсетивния духовен свят (мистика и религиозен окултизм) пречат за усъвършенстването на човешкото съществуване, изопачават характера на християнството, нарушават нравствеността, водят до фанатизъм и езичество, доказано и в историята на Църквата.

Шестте стъпала на вярата, над линията от фиг. 3 , се подреждат както следва:

1. Първото стъпало е **“вяра в истинния Бог”, вярата, че Бог съществува:** “Който идва при Бога, трябва да вярва, че има Бог и че възнаграждава тези, които Го търсят” (Евр. 11:6). Освен християните в живия Бог вярват и евреите, но те признават Иисус Христос просто като учител, затова са на едно стъпало с формалните християни. *За хората на това стъпало Иисус казва: “Не си далеч от Божието царство” (Марк 12:34).* Христос казва още: Понеже ето, царството Божие вътре във вас е (Лук.17:21). Това са статуси на две групи хора: едните близо до Царството, другите са в него. Фактът, че човек признава съществуването на Бога, не означава, че той е в Царството Божие. Добрите дела, самоправедността го отдалечават от него. Естествената вяра за съществуването на Бога е само началото. Едва след личната си среща с Бога, вярата на Авраам качествено се променя и той извършва ДЕЛО на вяра - именно това Бог му зачита

за правда. Не просто вярва в Бога, а на Бога, в Неговото Слово и обещания.

2. Хора, които вярват в Бога и искат да се оправдаят чрез дела, питат Исус: "Какво да направим, за да вършим Божиите дела?" Той им отговаря: "Това е Божието дело – да повярвате в Този, Когото Той е изпратил" (Йоан 6:28-29). Христоцентричността на новозаветната вяра се откроява и в разговора на Исус с Никодим: "Който вярва в Него, не е осъден; който не вярва, е вече осъден, защото не е повярвал в Името на Единородния Божи Син" (Йоан 3:18). Безусловното приемане на Христос е второто дело на **спасяващата вяра**, което слага край на мъртвата вяра и мъртвите дела и поставя начало на живата вяра и духовните дела. Човек придобива вяра в своето лично спасение не чрез заслуги, а по благодат и посредством лично откровение от Отец. Когато приема с вяра Христос като личен Спасител, на второто стъпало, Бог възнагражда човека с качествено друга вяра, вяра в спасението му. „А на всички ония, които Го приеха, - на вярващите в Неговото име, - даде възможност да станат чеда Божии; те не от кръв, ни от похот плътска, нито от похот мъжка, а от Бога се родиха“. (Йоан.1:12-13). Важно уточнение е, че вяра в спасението човек придобива само чрез Божието откровение. Сам човек никога не би могъл да се изкачи на тази височина, това е качествена разлика с учението за кармата и като цяло с всички източни философии и религии, които прокрамират състояние на нирвана и сливане с безличната свръх-енергия. Когато Христос пита учениците Си според хората кой е Той, Петър отговаря: "Ти си Христос, Синът на живия Бог." А Исус му казва: "Блажен си, Симоне, сине Йонов, защото плът и кръв не са ти открили това, а Моят Отец, Който е на небесата" (Мат. 16:16-17). Бог възнагражда търсещите и намерилите Го с обогатяване и трансформиране на естествената вяра с дарба вяра. Тази дарба дава личната убеденост, че човека е простен, приет и осиновен от Него. Това не е внушение или самовнушение, а духовно прозрение. Тук е началото на израстването във вярата, която на това стъпало преминава от интелектуално-нравствено в духовно измерение. Тази вяра има духовно-възраждаща, нравствено-преобразуваща **сила**,

защото е дар от Бога за тези, които Го търсят. Самият Бог възпитавя вярата в човешкия род със Своите обещания, откровения, милост, благодеяния, присъди и наказания. Този, който е уверен, че името му е записано в Книгата на живота, не може да бъде разколебан. Мойсей знае, че името му е записано там, когато се моли: „Заличи мен от книгата, която си написал!” (Изх. 32:32).

3. Третото стъпало, **вяра в съразпятието**, е за тези, които не спират развитието си на ниво “простени и оправдани”, а тръгват по тесния път на освещението и послушанието. Бог не принуждава човека да тръгне по пътя на послушанието, това би било в противоречие с Божието нравствено съвършенство. Аврам трябва да прояви послушание доброволно и да тръгне за Обещаната земя. Послушанието е плод на вярата, която ни свързва с Бога и дава възможност за живо общение с Него. “С вяра Авраам послуша, когато бе повикан да излезе и да отиде на едно място, което щеше да получи в наследство, и излезе, без да знае къде отива” (Евр. 11:8) - т.е. “ходи с вярване, а не с виждане” (II Кор. 5:7). Така е и с новозаветния вярващ – преди новораждането си той е имал добри дела и някаква вяра, но и двете са недостатъчни за спасението му. Съразпятието приковава старата греховна природа на човека на кръста, за да придобие човек истинска свобода от своето Аз в суетата на ежедневието. Важно е да се отбележи, че съразпятието не означава просто израстване в нравствеността. Това е трудният процес на освещение и приближаване до сърцето на Бога, описана от протойерей П. Солярски по този начин: “Главното предимство на човешката душа се състои в това, че тя е създадена по Божия образ, изкупена е от Христос и е призвана към безкрайно усъвършенстване до уподобяването ѝ на Христос. Грижата за нея основно трябва да се състои в това постоянно да се разкриват духовните ѝ сили, постоянно да се съживяват и обновяват в нея богоподобните черти.” (Solyarsky, 1884: p. 228). Освещението е процес, който не предполага, че човека познал Бога, няма повече да греши. Факт е, че всички ние често съгрешаваме: “Ако кажем, че не сме съгрешили, правим Бога лъжец и Неговото Слово не е в нас” (I Йоан 1:10). Непослушанието на Аврам потвърждава това, той

отива в Египет поради глада, забравил с Кого трябва да се посъветва (Бит. 12:9-10) и решава въз основа на своя опит. Голяма грешка е човек да не се опира на Божието обещание, а на своята логика. За Аврам Египет се оказва клопка, клопката на неговия опит (Бит. 12:17-19). След като обаче вижда Божията намеса, той си тръгва от Египет засрамен. "И от южната страна той се придвижи постепенно до Ветил, до мястото, където... първоначално беше издигнал жертвеник. И там Аврам призова Господното име " (Бит. 13:3-4). Това е процесът на осветление и промяна и за новозаветния християнин.

4. Четвъртото стъпало, **Божия вяра**, е за позналите силата на съразпятието и истинската свобода: живот по дух. Само те могат да бъдат използвани като съдове за почтена употреба от Бога, Който чрез Светия Дух ги дарява с дарбата вяра. В книгата си "Трите аспекта на етиката" проф. Д. Киров пише: "Духът (пнеума) е вътрешният, същинският човек, който често противостои на склонностите на телесния... Духът е извор на свръхестествен живот... Той също е дух на вярата (II Кор. 4:13)." (Kirov, 2001: p. 57).
5. Петото стъпало, **жертвена вяра**, очаква тези, които, след като са придобили опит във взаимоотношенията си с Бога, са готови да положат на олтара всичко, придобито от Него и чрез Него. Жертвената вяра води Авраам към хълма Мория. обстоятелствата, които Бог допуска в живота на Авраам преди и след Мория, променят коренно неговата вяра и взаимоотношенията му с Бога. Крайният резултат е пълното доверие и взаимно приятелство между Бога и Авраам: "...и беше наречен Божи приятел" (Як.2:23) (Kidner, 2001: p. 151).
6. На шестото стъпало, **вяра, която въвежда в Божията слава**, Бог споделя Своята слава с истинските Си ученици, преминали през петте предходни стъпки. Авраам придобива вечна слава от Бог Отец само след като отдава своя син на жертвеника с вяра в Неговите обещания. Според същия духовен принцип Христос споделя Своята слава с новозаветните християни, посветили себе си на Него. Седмото стъпало е финалът по стълбата, то въвежда в небето, там пребъдва само Любовта и няма да има нужда от вяра.

Ако резюмираме характеристиките на богоугодната вяра, които са нужни за изкачването по стълбата, те са следните: първо тя е **разумна**, т.е. обоснована, а не сляпа и суеверна: “Бъдете винаги готови да отговаряте (но с кротост и страхопочитание) на всеки, който ви пита за вашата надежда” (I Петр. 3:15); вярата не е статична, тя следва **да се развива**, като опознава от опит своя обект: “Но растете в благодатта и познанието на нашия Господ ” (II Петр. 3:18). Когато християнинът се стреми да изпълнява Божията воля, като изучава последователно и в контекст книгите на Библията, и ги прилага в ежедневието си, той намира за себе си нови обещания, опознава и израства в Бога; вярата трябва да е **твърда и здрава**: “...да бъдат здрави във вярата” (Тит 1:13), **постоянна, а не колеблива**: “Стойте твърдо във вярата! Бъдете мъжествени; укрепявайте се!” (I Кор. 16:13). Понякога покаяли се хора не постоянстват в молитва, техните сърца не стават жертвеници, където да гори любов към Бога, към ближния, и вярата лесно се превръща в навик на една безплодна религия. Сам Христос описва подобна вяра и нейните носители като „варосани гробници“. Тогава светилника на сърцето следва да бъде поправен, за да свети отново.

Вместо заключение... богоугодна вяра днес?

Християнството учи, че греховната природа придобиваме по наследство, както и по наследство човек е лишен от лично общение с Бога, освен чрез гласа на съвестта, отвън. Единственият път за връщане на това общение е личната вяра в извършеното от Христос спасително дело на Кръста. Бог действително спасява тези, които Го търсят и призовават, но има условия за спасение и те са: осъзнаване на своята греховност, искрено покаяние и приемане на Неговата прошка, приемането на Христос като личен Спасител. Вярата не е статично понятие, а динамична реалност за новозаветния християнин, когато е правилно дефинирана и библейски обоснована. Шест-степенната стълба на вярата показва това развитие по един духовен и практичен начин. Това е път, по който разумната вяра се променя същностно и преминава от интелектуално и нравствено в духовно ниво. Това е началото на израстването във вярата, към което всеки, който се нарича с името на Христос е призован.

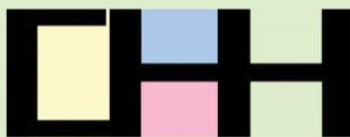

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Barth, K. (2005).** Poslanie k rimlyanam (in Russian). Publisher: Bibleysko-bogoslovskii institute sv. ap. Andrey, Moscow, Russia, ISBN: 978-5-89647-351-0 // [Барт, К. Послание к римлянам. Москва, Библейско- богословский институт св. ап. Андрея, 2005. ISBN: 978-5-89647-351-0].
- Barth, K. (1960).** Anselm: Fides Quarens Intellectum. London, 1960. ISBN 9780915138753.
- Bible, (2006).** Biblia, izdanie na Sv. Sinod na Balgarskata Tcarkva (in Bulgarian), Publisher: Balgarsko bibleysko druzhestvo, Sofia, Bulgaria, 2006, ISBN 13:978-954-8968-32-4 // [Библия, издание на Св. Синод на Българската Църква, София 2006. Българско библейско дружество, 2006, ISBN 13: 78-954-8968-32-4].
- Eko, Um. (1999).** Kak se pishe diplomna rabota (in Bulgarian), Sofia, Bulgaria, 1999, pp. 45-49, ISBN: 9789543983230 // [Еко, У. Как се пише дипломна работа. С., 1999, с. 45-49. ISBN. 9789543983230].
- Greutz, J.; Olson, R. (n. d.).** Who Needs Theology?: An Invitation to the Study of God. ISBN 0851111777.
- Kidner, D. (2001).** Star zavet. Bitie (in Bulgarian), Sofia, Bulgaria, 2001, ISBN9549069214 // [Киднер, Д. Стар Завет. Битие. С., 2001. ISBN9549069214].
- Kirov, D. (2001).** Trite aspekta na etiketa. P. 1 Antropologia (in Bulgarian), ISBN 9547740016 // [Киров, Д. Трите аспекта на етиката. Ч. 1. Антропология. С., Университетско издателство, 2001. ISBN 9547740016].
- Kleon, L. (2001).** Noviy lingvisticheski i ekzegeticheski klyuch k grecheskomu tekstu Novogo zaveta (in Russian), Sankt Petersburg, Russia, 2001, ISBN 9785745410468 // [Клеон, Л. Новый лингвистический и экзегетический ключ к греческому тексту Нового завета. Санкт-Петербург, 2001, ISBN 9785745410468].
- Men, Al. (n. d.).** Bit hristianinom (in Russian), ISBN 978-0-00-918786-0 // [Мень, Ал., Быть христианином. с. 7. ISBN 978-0-00-918786-0].
- Poshev, G. (1976).** Osnovni nachala na hristianskoto semeystvo (in Bulgarian), Publisher: Duhovna kultura, 1976, ISSN 0324-1173 // [Пошев, Г., Основни начала на християнското семейство. – Духовна култура, 1976, № 5. ISSN 0324-1173].
- Sveshtnikov, Vl. (2001).** Ocherki hristianskoi etiki. Polomnik (in Russian), 2001, ISBN 978-5-91173-210-3 // [Свештников, Вл. Очерки христианской этики. Поломник, 2001. ISBN 978-5-91173-210-3].
- Solovyev, Vl. (1920).** Duhovnie osnovy zhizni (in Russian), Moscow, Russia, ISBN: 978-5-4475-5101-8 // [1920 Соловьев, Вл. Духовные основы жизни. Москва, 1920. ISBN: 978-5-4475-5101-8].
- Solyarsky, P. (1884).** Nравstvennoe pravoslavnoe bogoslovie (in Russian), Sankt Petersburg, Russia, 1884, ISBN 2007000049 // [Солярски, П. Нравственное православное богословие. Санкт-Петербург, 1884, т.3. ISBN 2007000049].
- Valkov, Iv. (2008).** Bozhiat izbor za spasenie chrez vyara i lyubov (in Bulgarian), Publisher: Svetlina na balkanite, Sofia, Bulgaria, ISBN978-954-91394-2-6 // [Вълков, И. Божият избор за спасение чрез вяра и любов. Изд. Светлина на Балканите, С., 2008. ISBN978-954-91394-2-6].

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО:
ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE:
PRESERVATION, PRESENTATION, DIGITIZATION

Съставители
Петко Ст. Петков
Галина Богданова

Editors
Peĭko St. Peĭkov
Galina Bogdanova

Материалите в сборника са обект на авторско право. Разрешава се безвъзмездното ползване на техни електронни/ хартиени копия само за лична употреба или обучение, при пълно цитиране на текущата страница и след писмена декларация от цитиращия за липса на търговски намерения.

This work is subject to copyright. Open and free of charge use of digital/hard copies of publications is granted only for personal or educational use, with full citation of the current page, and after written declaration of the quoting side for not-commercial intention.

© Авторски колектив, 2020

© Authors` Group, 2020

Техническо редактори:
Калина Сотирова-Вълкова
Николай Ноев
Паскал Пиперков

Technical editors:
Kalina Sotirova-Valkova
Nikolay Noev
Paskal Piperkov

НАЦИД регистрационен № 1209
Научна поредица: том 6, брой 2 (9)/2020
Science series: vol. 6, issue 2 (9)/2020
NCID Registry No. 1209

www.math.bas.bg/vt/kin

ISSN: 2367-8038